

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Školní rok 2023/2024

Základní údaje: Základní škola Kamenická 1145, 405 02, Děčín 2

Školní preventivní tým:

Mgr. Jaroslav Skála – ředitel školy

Mgr. Ivana Trčková – zástupkyně ředitele

Ing. Jiří Andrlík – zástupce ředitele

Mgr. Veronika Benešová – metodik prevence

Mgr. Lucie Slabá – školní psycholožka

Krizový plán si za svůj cíl vymezuje stanovení závazného postupu pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu rizikového chování u žáků školy. Krizový plán je součástí Minimálního preventivního programu a Školního řádu školy. Základ je tvořen metodickými doporučeními a pokyny MŠMT, které se týkají oblasti primární prevence rizikového chování. Jedná se o Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-2028), Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. 21149/2016).

Schválil: Mgr. Jaroslav Skála Zpracovala: Mgr. Veronika Benešová

Úvod	5
1. Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití návykové látky žákem.....	
1.1 Při nálezu podezřelé látky.....	7
1.2 Při přistižení žáka při konzumaci návykové látky (v prostorách školy, v době školního vyučování, v rámci akcí pořádaných školou).....	7
1.3 Při ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití návykové látky.....	8
1.4 Při podezření, že žák zneužívá návykové látky.....	9
1.5 Při důvodném podezření na distribuci návykových látek ve škole	10
1.6 Při požití alkoholu žákem.....	10
1.7 Při nálezu alkoholu ve škole.....	11
1.8 Při přistižení žáka při konzumaci tabákových výrobků a elektronických cigaret	11
2. Postup školy při zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte	12
3. Postup školy při podezření na domácí násilí.....	12
4. Postup školy při vyšetřování a řešení šikany žáka	12
4.1 První pomoc při počáteční šikaně.....	13

4.2 Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně	14
4.3 Nápravná opatření při zastavení násilí páchané agresorem.....	14
4.4 Ohlašovací povinnost školy při výskytu šikany	15
5. Postup školy při řešení a vyšetřování šikany učitele.....	15
6. Postup školy při řešení a vyšetřování kyberšikany	17
6.1 Možnosti spolupráce při zajištění důkazů a řešení incidentu	18
6.2 Kompetence školy při řešení kyberšikany.....	18.
6.3 Ohlašovací povinnost školy při výskytu kyberšikany	19
7. Postup školy při řešení netolismu (závislosti na internetu).....	19
8. Postup školy při podezření na hazardní hraní	19
9. Postup školy při rizikovém sexuálním chování.....	20
10. Postup školy při podezření na poruchy příjmu potravy	20
11. Postup školy při podezření na sebepoškozování žáka.....	22
11.1 V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života.....	22

11.2 Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (při podezření na sebepoškozování)	22
12. Postup školy při řešení extremistického, rasistického, xenofobního nebo antisemitského chování či jednání.....	23
13. Postup školy při řešení rizikového chování vyplývajícího z účasti v sektě, kultu, novém náboženském hnutí, subkultuře	23
14. Postup školy při řešení páchání vandalismu na půdě školy	24
15. Postup školy při řešení záškoláctví žáka	25
15.1 Neomluvená nepřítomnost žáka a opakované záškoláctví.....	26
16. Postup školy při řešení rizikového chování krádeže	27
17. Postup školy při neočekávaných krizových situacích spojených s násilím	28
17.1 Nalezená zbraň v prostorách školy	30
17.2 Žák vstoupí do prostor školy se zbraní	30
17.3 Napadení žáka / žáků či zaměstnanců školy ozbrojeným útočníkem.....	31
18. Příloha 1: Přímé a nepřímé varovné signály šikanování	32
19. Příloha 2: Rozdíly mezi šikanováním a škádlením	35
20. Příloha 3: Zkrácený popis stadií šikanování	36
21. Příloha 4: Jak reagovat v případě útoku	37

Úvod

V rámci prevence rizikového chování je nutné věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivců, případně skupin vyskytnou. Při jakékoliv změně v chování nebo i v případě podezření na ni, je vždy nutné učinit následující:

U jednotlivce:

- Promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.
- O zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, případně ředitele školy, metodika prevence a výchovného poradce.

U kolektivu:

- Přenechat šetření na metodikovi prevence a školském preventivním týmu.
- Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáků o zjištěném stavu. S ohledem na situaci tak učiní buď individuálně nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, přičemž nabídne zákonným zástupcům pomoc při řešení, případně doporučí vhodné poradenské zařízení.

Na co nezapomenout:

- V případě potřeby ihned (jako první krok) poskytnout lékařskou první pomoc.
- Z každého jednání, z každé řešené situace je nutné sepsat zápis – uložen v ředitelně, v agendě školního metodika prevence, případně třídního učitele. V zápisu by neměly chybět podpisy zúčastněných, dohodnutý postup řešení, jaké bylo uloženo výchovné opatření apod. Všichni zúčastnění by také měli obdržet kopii zápisu.
- Rodiče jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení. S žádostí o prošetření situace se mohou rodiče kdykoliv

obrátit na ředitele školy. Jedinou výjimkou, kdy jsou rodiče z informování vyloučeni, je podezření na týrání, zneužívání a zanedbávání ze strany rodinných příslušníků.

- Veškerá písemná korespondence s rodiči či externími spolupracujícími subjekty by měla mít podobu doporučeného dopisu.

Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje především na předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování. Výčet jednotlivých oblastí rizikového chování dle MŠMT je uveden níže:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií;
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie;
- záškoláctví;
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling;
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů;
- spektrum poruch příjmu potravy;
- syndrom CAN;
- domácí násilí;
- krádeže;
- sebepoškozování;
- negativní působení sekt, příslušnost k subkulturám;
- sexuální rizikové chování.

Konkrétní metodické postupy týkající se uvedených typů rizikového chování jsou uvedeny na následujících stránkách.

1. Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití návykové látky žákem

1.1 Při nálezu podezřelé látky

1. možnost:

- Pedagogický pracovník uloží v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru tuto látku do obálky.
- Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, případně komu byla látka odebrána, podepíše se a připíše jméno svědka. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru nebo na jiné bezpečné místo, popřípadě ji předá řediteli školy.
- Následně bezodkladně vyrozumí vedení školy a policii. Identifikaci látky provádí policie. Při převzetí látky policií si škola nechá tuto skutečnost písemně potvrdit.
- Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem přivolanému lékaři.
- O nález látky sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupkyně.

2. možnost:

- Pedagogický pracovník podezřelou látku ponechá na místě nález.
- Bezodkladně kontaktuje Policii ČR.
- Do příjezdu policie zajistí dohled na místě nález, případně zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn.

1.2 Při přistižení žáka při konzumaci návykové látky (v prostorách školy, v době školního vyučování, v rámci akcí pořádaných školou)

- Zaměstnanec školy zabráni žákovi v další konzumaci návykové látky.
- Za přítomnosti další osoby odebere látku žákovi a zajistí její uložení způsobem uvedeným v předchozím bodě.

- Sepíše stručný záznam o události.
- Dle závažnosti stavu žáka posoudí, zda žákovi hrozí nebezpečí.
- V případě, že je žák pod vlivem látky do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola odbornou pomoc a přivolá lékařskou službu a policii. Jestliže akutní ohrožení nehrozí, zajistí pedagogický pracovník vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- Škola ihned vyrozumí zákonného zástupce žáka o dané skutečnosti.

1.3 Při ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití návykové látky

- Zaměstnanec školy poskytne žákovi v případě potřeby první pomoc. • Pedagog zajistí u žáka, který jeví příznaky užití návykové látky, odvod ze třídy do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou zákonní zástupci nebo lékařská služba.
 - Dále zajistí nad žákem dohled dospělé osoby.
 - V případě, že je žák pod vlivem látky do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola odbornou pomoc a přivolá lékařskou službu. Jestliže akutní ohrožení nehrozí, zajistí pedagogický pracovník vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
 - Bezodkladně informuje zákonného zástupce žáka a vyzve je, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření. Zákonný zástupce si přijde pro žáka:
 - Škola zajistí seznámení zákonného zástupce se zdravotními obtížemi žáka a apeluje na to, aby žák navštívil lékaře.
 - Pedagog odkáže zákonného zástupce na odborníky na specializovaných pracovištích.
- Zákonný zástupce si pro žáka nepřijde:
- Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, zaměstnanec školy zavolá lékařskou službu.
 - Škola informuje zákonného zástupce o tomto postupu.

- Škola vyhotoví zápis celého případu a dále stanoví postup, jak zamezit dalšímu případnému výskytu podezřelé látky.
- Škola pozve zákonné zástupce žáka k jednání. Proběhne seznámení se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy a návrhem výchovného opatření, které schválila pedagogická rada. Dále škola doporučí odbornou pomoc a nabídne pomoc v prostředí školy (monitorování, možnost pravidelných schůzek s třídním učitelem, ředitelem a metodikem prevence). Z jednání se vyhotoví dva zápisy, přičemž jeden obdrží zákonný zástupce a druhý si škola ponechá.
- Žák, jenž prokazatelně zneužíval návykovou látku v areálu školy bude kázeňsky potrestán dle školního řádu. - Žáci školy budou v obecné rovině seznámeni s případem a poučeni o závažnosti držení, přechovávání a užívání návykové látky (nejen) ve školním prostředí.
- Třída, ve které se problém objevil, bude monitorována.
- Na třídní schůzce proběhne poučení zákonných zástupců o účincích a příznacích návykových látek. Pedagog vybídne zákonné zástupce ke spolupráci v případě rizikového chování, seznámí je s postupem případu a dalšími navazujícími preventivními činnostmi se třídou. Připomene, že žák pod vlivem návykové látky porušuje školní řád.
- V případě, že je žák prokazatelně ovlivněn návykovou látkou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití návykové látky, škola informuje Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

1.4 Při podezření, že žák zneužívá návykové látky metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel nebo jiný pověřený pracovník školy.

- Provede diskrétní šetření s cílem zjistit co nejvíce informací (od spolužáků, zákonných zástupců, poradny);
- Uskuteční rozhovor s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiné osoby, doporučí mu rozhovor s odborníkem.

Při důvodném podezření:

- Škola citlivě informuje zákonné zástupce a seznámí je s dalším postupem školy.
- V případě negativní reakce zákonného zástupce na sdělené skutečnosti nebo v případě, že zákonný zástupce nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola o dané skutečnosti Orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- Doporučí žákovi další odbornou pomoc, není-li v jejích silách společné řešení problému se zákonnými zástupci.

1.5 Při důvodném podezření na distribuci návykových látek ve škole

- Při zajištění podezřelé látky postupuje zaměstnanec školy způsobem výše popsaným.
- Škola vyrozumí místní oddělení policie, zákonné zástupce a také Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

1.6 Při požití alkoholu žákem

- Zaměstnanec školy zabrání žákovi v další konzumaci.
- Za přítomnosti další osoby odebere alkohol žákovi a zajistí jeho uložení výše uvedeným způsobem.
- Dle závažnosti stavu žáka posoudí, zda žákovi hrozí nebezpečí.
- V případě, že je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola odbornou pomoc a přivolá lékařskou službu. Jestliže akutní ohrožení nehrozí, zajistí pedagogický pracovník vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- Pedagogický pracovník bezodkladně informuje zákonné zástupce žáka a vyzve je, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy.
- V případě nedostupnosti zákonného zástupce, vyrozumí škola Orgán sociálně-právní ochrany dětí s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů.
- Pedagogický pracovník sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen.

- Při opakovaném požití alkoholu oznamuje škola tuto skutečnost Orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- Žák, jenž prokazatelně zneužíval návykovou látku v areálu školy bude kázeňsky potrestán dle školního řádu.

1.7 Při nálezu alkoholu ve škole

- Zaměstnanec školy zajistí uschování alkoholu do školního trezoru nebo na jiné bezpečné místo, popřípadě ho předá řediteli školy.
- Oznámí tuto skutečnost vedení školy.
- O události sepíše stručný záznam.

1.8 Při přistižení žáka při konzumaci tabákových výrobků a elektronických cigaret

- Zaměstnanec školy zabrání žákovi v další konzumaci.
- Pedagogický pracovník školy zajistí uschování výrobku obsahující nikotin do školního trezoru nebo na jiné bezpečné místo, popřípadě ho předá řediteli školy.
- Oznámí tuto skutečnost vedení školy a třídnímu učiteli.
- O události sepíše stručný záznam.
- Třídní učitel informuje o této události zákonného zástupce žáka.
- Při opakované konzumaci oznamuje škola tuto skutečnost Orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- Žák, jenž prokazatelně zneužíval návykovou látku v areálu školy, bude kázeňsky potrestán dle školního řádu.

2. Postup školy při zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte

- Zaměstnanec školy informuje vedení školy a metodika prevence.
- Žákovi je umožněno sdělit informace týkající se jeho situace pedagogickému pracovníkovi dle vlastního výběru.

- Ten se ve spolupráci s vedením školy a metodikem prevence snaží navázat s žákem osobní kontakt a podnítit ho k rozhovoru.
- Pokud žák s rozhovorem souhlasí, pedagogický pracovník se snaží citlivým způsobem získat informace týkající se důvodných podezření.
- Pokud se pedagogickému pracovníkovi nedaří rozhovor uskutečnit (žák je nedůvěřivý a rozhovor odmítá), požádá pedagogický pracovník o pomoc pedagogicko-psychologickou poradnu. Dítěti doporučí možnost využití Linky bezpečí a seznámí ho s možnostmi další pomoci.
- Pedagogický pracovník, vedení školy či metodik prevence zajistí schůzku se zákonným zástupcem žáka, jejímž cílem bude snaha okomentovat vypozerované problémy u žáka a zjistit jejich příčinu.
- Pokud podezření pokračuje nebo se potvrdí, kontaktuje škola neprodleně Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

3. Postup školy při podezření na domácí násilí

- Pokud pedagogický pracovník zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchané na dítěti, oznámí tuto skutečnost třídnímu učiteli a vedení školy.
- Provede rozhovor se žákem, nabídne mu možnosti pomoci a povzbudí ho v jejím vyhledání.
- Sdělí tuto skutečnost dospělé osobě (obvykle rodič-neagresor) a nabídne možnosti pomoci (Linka bezpečí, Krizové centrum).
- Pokud se potvrdí, že je žák obětí domácího násilí, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, kontaktuje škola neprodleně Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

4. Postup školy při vyšetřování a řešení šikany žáka

- Škola vyhodnocuje závažnost situace.
- Zvažuje vlastní kompetentnost k řešení šikany, v případě potřeby se obrací na pomoc zvenčí.

- Při vyšetřování a řešení tzv. počáteční šikany (1. a 2. stupeň) spolupracuje vedení školy, metodik prevence, případně další pedagogičtí pracovníci.
- Při vyšetřování a řešení tzv. pokročilé šikany se škola obrací na specializované externí pracovníky. Toto neplatí při tzv. výbuchu skupinového násilí.
- Škola zajišťuje ochranu obětí, informátorů a informací, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí.
- Jako součást řešení nastavuje škola tzv. ozdravné mechanismy (spočívající v práci s třídním kolektivem) pro všechny účastníky šikany a pro celou třídu v níž k šikaně docházelo.
- Škola dále pracuje s agresorem i obětí a jejich zákonnými zástupci. Doporučuje možnosti péče o žáka u jiných odborníků.

4.1 První pomoc při počáteční šikaně

- Odhad závažnosti a formy šikany.
- Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s oběťmi šikany.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální rozhovory se svědky.
- Ochrana oběti.
- Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru.
 - Rozhovor s oběťmi a s agresory (směřování k metodě smíření) - Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- Realizace vhodné metody.
 - Metoda usmíření
 - Metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho zákonnými zástupci)
- Třídnická hodina.
 - Efekt metody usmíření

- Oznámení potrestání agresorů
- Rozhovor se zákonnými zástupci oběti.
- Třídní schůzka.
- Následná dlouhodobá práce s celou třídou.

4.2 Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně

- První kroky pomoci
 - Zvládnutí vlastního šoku, bleskový odhad závažnosti a formy šikany.
 - Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.
- Příprava podmínek pro vyšetřování
 - Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy.
 - Zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi.
 - Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře).
 - Oznámení na policii, navázání kontaktu se specialistou na šikanování (Pedagogicko-psychologická poradna, Středisko výchovné péče), předání informací zákonným zástupcům.
- Vyšetřování
 - Rozhovor s obětí a informátory.
 - Nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků.
 - Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
 - Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory.
- Náprava
 - Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

4.3 Nápravná opatření při zastavení násilí páchané agresorem

- Výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy).

- Realizace individuálního výchovného plánu agresora.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny.
- Doporučení zákonným zástupcům žáka o dobrovolném umístění žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče nebo doporučení o realizaci dobrovolného pobytu v diagnostickém ústavu.
- Podání návrhu Orgánu sociálně-právní ochraně dětí k zahájení práce s rodinou.

4.4 Ohlašovací povinnost školy při výskytu šikany

- Dojde-li k šikaně během vyučování, s ním související činností anebo při poskytování školských služeb, oznamuje škola tuto skutečnost zákonným zástupcům žáků, kteří byli útočníkem nebo obětí.
- Orgánu sociálně-právní ochraně dětí ohlašuje škola tuto skutečnost, pokud situace ohrožení žáka nepříznivě ohrožuje vývoj žáka, nebo je svou povahou velmi závažná.
- Dojde-li v souvislosti s šikanou k jednání, které by mohlo být považováno za přestupek nebo trestný čin, obrací se škola na Policii ČR.
- Jde-li o závažný stupeň šikany, informuje škola svého zřizovatele.

5. Postup školy při řešení a vyšetřování šikany učitele

- Pedagog v pozici oběti šikany, či pedagog, který je svědkem takové situace, vyhledá bezprostředně pomoc u vedení školy, školního metodika prevence, případně u kolegy, k němuž má důvěru.
- Informuje o této skutečnosti ředitele školy.
- Škola vyhodnocuje závažnost situace.
- Zvažuje vlastní kompetentnost k řešení šikany, v případě potřeby se obrací na pomoc zvenčí (odborníka z Pedagogicko-psychologické poradny).

- Škola zajišťuje ochranu obětí, informátorů a informací, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí.
- Vedení školy zajišťuje ve spolupráci s metodikem prevence vyšetřování šikany.
 - Provádí rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s obětí šikany. - Nalézá vhodné svědky.
 - Provádí individuální rozhovory se svědky.
 - Poskytuje ochranu oběti, nabízí možnosti odborné pomoci a podpory.
 - Z rozhovorů provádí zápis.
- Ředitel školy pozve prokazatelným způsobem zákonné zástupce agresora k pohovoru na výchovnou komisi.
- Svolává výchovnou komisi.
- Výchovná komise stanoví společně se zákonným zástupcem žáka další postup školy.
 - Kázeňská opatření.
 - Formu postihu při dalším porušení školního řádů.
 - Doporučení odborné pomoci v Pedagogicko-psychologické poradně, Střediskem výchovné péče.
 - Informování Orgánu sociálně-právní ochrany dětí, Policie ČR (dle závažnosti případu).
- Školní metodik prevence provádí zápis.
- Ředitel školy uděluje agresorovi kázeňská opatření, dle závažnosti případu informuje Orgán sociálně-právní ochrany dětí, Policii ČR.
- Jako součást řešení nastavuje škola tzv. ozdravné mechanismy (spočívající v práci s třídním kolektivem) pro všechny účastníky šikany a pro celou třídu v níž k šikaně docházelo.
- Škola dále pracuje s agresorem i obětí a jejich zákonnými zástupci. Doporučuje možnosti péče o žáka u jiných odborníků

6. Postup školy při řešení a vyšetřování kyberšikany

- Nabídnout podporu oběti.
- Zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala
- Uschovat veškeré důkazy: (SMS, e-maily, zprávy z chatu, fotografie) uložit, stáhnout, vytvořit snímek obrazovky.
- Zablokovat pachatele: zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to možné, i k nástroji a službě, pomocí které jsou útoky realizovány (kontaktovat poskytovatele služby).
- Pokusit se identifikovat útočníka (například prostřednictvím jeho přátel).
- Vyšetřit incident (lze využít postupů, jako při vyšetřování běžné šikany – pokud jsou uplatnitelné v dané situaci). Spolupracovat s externisty a odborníky na šikanu, dále s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Orgánem sociálně-právní ochrany dětí, Českou školní inspekcí.
- Informovat zákonné zástupce o vzniklé situaci. Poučit je o postupech řešení školy, dále sdělit možnosti využití právních služeb (Nespadá-li incident do kompetencí školy tzn. proběhl-li mimo dobu školního vyučování a nemá návaznost na šikanu probíhající ve škole, může škola zákonným zástupcům doporučit obrátit se na Policii ČR nebo Orgán sociálně-právní ochrany dětí, zažalovat agresora u občanského soudu, příp. využít právních služeb.).
- Žádat konečný verdikt a informace od všech zainteresovaných institucí a subjektů.
- Zvolit odpovídající opatření potrestání agresora, v případě méně závažných forem vytvořit sadu preventivních opatření z oblasti rizikového chování na internetu.
- Informovat zasažené žáky o výsledcích šetření a o udělených opatřeních.
- Realizovat preventivní opatření.

6.1 Možnosti spolupráce při zajištění důkazů a řešení incidentu

- Zajištění důkazů – IT technik školy, Policie ČR, projekt E-Bezpečí, Projekt Seznam se bezpečně.
- Řešení incidentu – Policie ČR, projekt E-Bezpečí, Projekt Seznam se bezpečně, Pedagogicko-psychologická poradna, Orgán sociálně právní ochrany dětí, Česká školní inspekce.

6.2 Kompetence školy při řešení kyberšikany

Je nutné zjistit, zda jednání prokazatelně souvisí s činností školy, tzn. týká se žáků či zaměstnanců školy a zároveň má významně negativní dopad do školního prostředí nebo takové narušení bezprostředně hrozí. Důležité je zjistit, zda incident probíhá v době vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou, kdy pedagog vykonává nad žáky dohled a dále, zda má kyberšikana návaznost na šikanu probíhající ve škole.

Pokud ano:

- Škola pomáhá oběti zajistit důkazy.
- Škola postupuje podle krizového plánu.
- V závažnějších případech kyberšikany (tzn. jestliže kyberšikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu), kontaktuje škola Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Pokud ne:

- Škola nemůže udělovat kázeňské tresty (ani snížené známky z chování).
- Škola doporučí zákonným zástupcům oběti, kam se dále obrátit. Tzn. na Policii ČR, Linku bezpečí, Dětské krizové centrum, Pedagogicko-psychologickou poradnu, Orgán sociálně-právní ochrany dětí, případně doporučí i možnost zažalovat agresora u občanského soudu.
- Škola informuje zasažené žáky o postupech řešení. (Se souhlasem zákonného zástupce zasaženého žáka).

6.3 Ohlašovací povinnost školy při výskytu kyberšikany

- Dojde-li ke kyberšikaně během vyučování, s ním související činnosti anebo při poskytování školských služeb, oznamuje škola tuto skutečnost zákonným zástupcům žáků, kteří byli útočníkem nebo obětí.
- Orgánu sociálně-právní ochrany dětí ohlašuje škola tuto skutečnost, pokud situace ohrožení žáka nepříznivě ohrožuje vývoj žáka nebo je svou povahou velmi závažná.
- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo být považováno za přestupek nebo trestný čin, obrací se škola na Policii ČR.
- Jde-li o závažný stupeň šikany, informuje škola svého zřizovatele.

7. Postup školy při řešení netolismu (závislosti na internetu)

- V případě, že si zaměstnanec školy všimne závislostního chování žáka, informuje školního metodika prevence a třídního učitele.
- Třídní učitel provede rozhovor se žákem.
- Škola kontaktuje zákonného zástupce žáka, poučí ho o problematice netolismu a nabídne možnosti podpory a odborné pomoci.
- Možnosti podpory: Pedagogicko-psychologická poradna, Středisko výchovné péče, okresní metodik prevence, místní odborná zdravotnická zařízení, případně nestátní neziskové organizace.
- Škola nabídne žákovi volnočasové aktivity.

8. Postup školy při podezření na hazardní hraní

- V případě podezření, že se žák věnuje hazardnímu hraní, informuje zaměstnanec školy vedení školy, třídního učitele a školního metodika prevence.
- Třídní učitel informuje o této skutečnosti zákonné zástupce žáka, motivuje je k řešení situace, nabídne odbornou pomoc (Pedagogicko-psychologická poradna, Středisko výchovné péče).

- Pokud zákonní zástupci odmítnou spolupracovat, škola informuje o dané skutečnosti Orgán sociálně-právní ochrany dítěte.
- Orgán sociálně-právní ochrany dítěte kontaktuje škola také tehdy, pojme-li vážné či důvodné podezření.
- Při návazné intervenci může škola požádat oblastního metodika prevence o pomoc.
- Pokud má třídní učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin, informuje vedení školy, které kontaktuje Policii ČR.
- Škola kontaktuje školní poradenské pracoviště a konzultuje s ním vhodný postup.

9. Postup školy při rizikovém sexuálním chování

- Pedagogický pracovník provede rozhovor se žákem, snaží se zjistit co nejvíce informací o nastalé situaci. Nabídne žákovi možnosti pomoci.
- Pedagogický pracovník informuje zákonné zástupce žáka o vzniklé situaci.
- Škola zajistí schůzku se zákonnými zástupci, nabídne možnosti řešení nastalé situace, doporučí odbornou pomoc, případně zprostředkuje kontakt zákonných zástupců žáka se specializovaným pracovištěm nabízejícím psychologické, terapeutické a poradenské služby.
- Sexuální násilí páchané na dítěti (zneužití k výrobě pornografie, pohlavní zneužití, znásilnění, týrání svěřené osoby) hlásí škola vždy bezodkladně Orgánu sociálně-právní ochrany dětí a Policii ČR.

10. Postup školy při podezření na poruchy příjmu potravy

- Zaměstnanec školy informuje třídního učitele a školního metodika prevence, všimne-li si u žáka znaků poruch příjmu potravy.
- Třídní učitel provede rozhovor se žákem, nabídne mu možnosti pomoci a povzbudí ho v jejím vyhledání.

- Informuje o této skutečnosti zákonné zástupce žáka, motivuje je k řešení situace, nabídne odbornou pomoc (Linka důvěry, Krizové centrum, Dětská psychiatrická klinika, pediatr, psycholog).

11. Postup školy při podezření na sebepoškozování žáka

11.1 V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života

- Zaměstnanec školy bezodkladně zabrání žákovi v činnosti.
 - Vyžaduje-li to situace, poskytne první pomoc, ošetří žáka.
 - Zajistí odvod žáka do místnosti, kde žák zůstane po dobu, než si pro něj přijedou zákonní zástupci, případně lékařská služba.
 - Po tuto dobu zajistí nad žákem dohled.
 - Bezodkladně informuje vedení školy a zákonné zástupce. Vyžaduje-li to situace, přivolá lékařskou službu.
- V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození, kontaktuje škola (ideálně ve spolupráci se zákonnými zástupci, event. i proti jejich vůli) psychiatrické oddělení či kliniku spádové nemocnice nebo centrální příjem nejbližší psychiatrické léčebny. V případě odmítnutí hospitalizace zákonnými zástupci, kontaktuje škola Policii ČR.
- Škola má povinnost nahlásit případ ohrožení zdraví nebo života dítěte Orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
 - Byl-li žák k sebepoškozujícímu chování naváděn nebo bylo-li sebepoškozování následkem jiného rizikového chování (syndrom CAN, šikana, kyberšikana atp.) kontaktuje škola Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.
 - Pedagogický pracovník, vedení školy či metodik prevence zajistí schůzku se zákonnými zástupci žáka. Seznámí zákonné zástupce se vzniklou situací a motivuje je ke spolupráci se specialisty (Linka důvěry, Krizová centra, Pedagogicko-psychologická poradna, psychiatrická a psychologická ambulance).

- Škola systematicky a dlouhodobě spolupracuje se žákem, zákonnými zástupci a odborníky daného oboru. Věnuje se tématům zvládání vlastních emocí, odhalování spouštěcích mechanismů, a zvláště pak strategiím zvládání stresu a zátěžových situací.

11.2 Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (při podezření na sebepoškozování)

- Pedagogický pracovník informuje vedení školy a metodika prevence.
- Žákovi je umožněno sdělit informace týkající se jeho situace pedagogickému pracovníkovi dle vlastního výběru.
- Ten se ve spolupráci s vedením školy a metodikem prevence snaží navázat s žákem osobní kontakt a podnítit ho k rozhovoru.
- Pokud žák s rozhovorem souhlasí, pedagogický pracovník se snaží citlivým způsobem získat informace týkající se důvodných podezření a poučit žáka o možnostech pomoci (Linka důvěry, Krizové centrum).
- Pokud se pedagogickému pracovníkovi nedaří rozhovor uskutečnit (žák je nedůvěřivý a rozhovor odmítá), může škola požádat o pomoc pedagogicko-psychologickou poradnu. Dítěti doporučí možnost využití Linky bezpečí a seznámí ho s možnostmi další pomoci.
- Škola má povinnost nahlásit případ ohrožení zdraví nebo života dítěte Orgánu sociálně-právní ochrany dětí, a to i tehdy, když se objeví podezření na trestný čin.
- Byl-li žák k sebepoškozujícímu chování naváděn nebo mělo-li sebepoškozování přímou spojitost s jiným rizikovým chováním (syndrom CAN, šikana, kyberšikana atp.) kontaktuje škola Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- Pedagogický pracovník, vedení školy či metodik prevence zajistí schůzku se zákonnými zástupci žáka. Seznámí zákonné zástupce se vzniklou situací a motivuje je ke spolupráci se specialisty (Linka důvěry, Krizová centra, Pedagogicko-psychologická poradna, psychiatrická a psychologická ambulance).

- Škola systematicky a dlouhodobě spolupracuje se žákem, zákonnými zástupci a odborníky daného oboru. Věnuje se tématům zvládání vlastních emocí, odhalování spouštěcích mechanismů, a zvláště pak strategiím zvládání stresu a zátěžových situací.

12. Postup školy při řešení extremistického, rasistického, xenofobního nebo antisemitského chování či jednání

- Pedagogický pracovník se snaží zjistit hloubku přesvědčení a postojů u jednotlivců (v kolektivu, ve třídě či škole) a jejich případné vazby na mimoškolní prostředí.
- Pedagogičtí pracovníci zaměří výuku na tyto problémy, přičemž se snaží:
 - Vyvolat diskuzi o problémech souvisejících s uvedenými postoji, s cílem odhalit jejich příčinu.
 - Pozvat experty k diskuzi se žáky.
- Razantně vystoupí proti projevům intolerance.
- V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů, informují zákonné zástupce a nabídnout jim spolupráci při řešení.
- V případě závažných projevů (především násilných), nebo v případech podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost, informují Policii ČR.

13. Postup školy při řešení rizikového chování vyplývajícího z účasti v sektě, kultu, novém náboženském hnutí, subkultuře

- Pedagogický pracovník informuje o dané skutečnosti ředitele školy, zákonného zástupce žáka, třídního učitele, školního metodika prevence.
- Třídní učitel nebo metodik prevence provede rozhovor se žákem, snaží se zjistit co nejvíce informací o nastalé situaci. Nabídne žákovi možnosti pomoci.
- Škola zajistí schůzku se zákonnými zástupci, nabídne možnosti řešení nastalé situace, doporučí odbornou pomoc.

- Při důvodném podezření může škola navázat spolupráci s odborníky (Pedagogicko-psychologická poradna, Středisko výchovné péče). Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí kontaktuje škola tehdy, je-li důvodné podezření na zanedbání péče či jiný trestný čin vůči dítěti nebo na spáchání trestného činu dítětem. Orgán sociálně-právní ochrany dětí škola kontaktuje také v případě, že rodina odmítá se školou spolupracovat.

- Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ovlivnit ze strany pedagoga zapojení žáka do této skupiny.

14. Postup školy při řešení páchaní vandalismu na půdě školy

- Škola informuje pedagogický sbor, žáky a zákonné zástupce žáka o situaci a postupech řešení.

- Pedagogický pracovník (třídní učitel) se snaží zjistit příčiny daného jednání žáka prostřednictvím rozhovoru.

- Řeší možnosti náhrady vzniklé škody se zákonnými zástupci žáka a se žákem.

- Viník či jeho zákonní zástupci uvedou poškozenou věc do původního stavu vlastními silami, lidskou, fyzickou prací.

- Při odmítnutí spolupráce zákonných zástupců nebo při opakovaném vandalismu, vyrozumí škola Orgán sociálně právní ochrany dětí.

- Při opakovaném vandalismu stejného žáka, osloví škola (se souhlasem zákonných zástupců) Pedagogicko-psychologickou poradnu nebo Středisko výchovné péče.

- Pokud nedojde k náhradě vzniklé škody, ohlásí škola věc na Policii ČR.

- Škola kázeňsky potrestá žáka, jenž se dopustil vandalismu v areálu školy.

- Třídní učitel dále pracuje s příčinou daného jednání žáka, příp. zažádá o spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou nebo Střediskem výchovné péče.

15. Postup školy při řešení záškoláctví žáka

- Při neomluvené absenci žáka eviduje třídní učitel tuto skutečnost, upomíná zákonného zástupce a vyčkává na doložení důvodu nepřítomnosti žáka do tří pracovních dnů od počátku nepřítomnosti žáka.

- Pokud zákonný zástupce důvod absence nedoloží, učiní třídní učitel o této skutečnosti záznam a znovu kontaktuje zákonného zástupce.

- Pokud zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole neví, probere třídní učitel situaci se zákonným zástupcem, motivuje ho k řešení situace domluvou.

- Pokud zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole ví, dotáže se třídní učitel na důvod nepřítomnosti. Pokud je důvod omluvitelný, doloží zákonný zástupce omluvení důvodu nepřítomnosti žáka. Pokud je důvod nepřítomnosti neomluvitelný, snaží se třídní učitel zjistit důvod nepřítomnosti žáka (příp. jeho motiv) a společně se zákonnými zástupci domluvit další postup ve věci (možnosti vedoucí k odstranění faktoru) a nutná opatření. Výsledek je přitom zaznamenán a je o něm informováno vedení školy a školní metodik prevence.

- Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka, zasílá škola zákonnému zástupci písemnou pozvánku k osobnímu jednání, a to v následujícím sledu.

- Neformální pozvánka k setkání s třídním učitelem (např. prostřednictvím emailu).

- Formální pozvánka doporučeným dopisem.

- Formální pozvánka doporučeným dopisem s doručenkou. Pozvánka je doplněna poučením o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se spolupráci se zákonnými zástupci navázat.

- Na schůzce zákonných zástupců s třídním učitelem se pedagog snaží zjistit příčiny záškoláctví a dále (ve spolupráci se zákonnými zástupci) domlouvá postup vedoucí k nastolení žádoucího stavu. Konzultuje možnosti vedoucí k odstranění faktoru, nutná opatření a domlouvá termín další schůzky. O setkání učiní zápis, informuje školního metodika prevence.

- Při zjišťování příčiny záškoláctví může škola spolupracovat s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Střediskem výchovné péče, případně s Orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Tyto organizace jsou uvědomovány při 20 a více zameškaných neomluvených hodinách.

- Škola může dle závažnosti situace uložit žákovi napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele, důtku ředitele školy. Dále může žákovi snížit známku z chování (v případě zaviněného porušení povinností).

- Pokud se situaci nedaří zlepšit, vypracovává škola ve spolupráci se zákonnými zástupci tzv. Individuální výchovný program, v němž jsou stanovena konkrétní opatření sloužící k odstranění rizikového chování žáka a návrhy postupu v případě jejich nedodržování.

- Schválení dokumentu Individuální výchovný program za přítomnosti třídního učitele, žáka, zákonného zástupce, ředitele školy, školního metodika prevence, pracovníka Probační a mediační služby (byl-li nad žákem stanoven dohled), pracovníka Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (je-li žákovi poskytována sociálně-právní ochrana) a dalších osob (pokud je jejich účast vzhledem k okolnostem účelná).

- Škola dohlíží na průběžnou realizaci Individuálního výchovného programu žákem a vyhodnocuje situaci na pravidelných setkáních.

- Pokud i tak nedojde k odstranění rizikového chování žáka, postupuje škola případ další straně (Policii ČR, Orgánu sociálně-právní ochrany dítěte).

15.1 Neomluvená nepřítomnost žáka a opakované záškoláctví

- O neomluvené absenci žáka informuje třídní učitel vedení školy.

- Neomluvená nepřítomnost do součtu školou daného počtu vyučovacích hodin

- Třídní učitel zasílá zákonnému zástupci žáka pozvání na pohovor prostřednictvím doporučeného dopisu.

- Po setkání provede zápis obsahující dohodnuté způsoby nápravy a podpis zákonného zástupce.

- Zákonnému zástupci vystaví kopii tohoto záznamu.

- Neomluvená absence do součtu nad 10 vyučovacích hodin –

Ředitel školy svolává školní výchovnou komisi, které se účastní třídní učitel, zákonný zástupce žáka, školní metodik prevence, popř. další odborníci, (dle závažnosti absence například zástupce Orgánu sociálně-právní ochrany dětí). O průběhu a výsledcích jednání vyhotovuje škola zápis, který podepisují všichni zúčastnění, přičemž každý z nich obdrží kopii tohoto zápisu.

- Neomluvená absence do součtu nad 25 hodin - Škola zasílá oznámení o zanedbání školní docházky společně s náležitou dokumentací případu k rukám Orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. - Spolupracuje s přiděleným kurátorem pro děti a mládež, který rozhodne, zda se jedná o přestupem či trestný čin. V případě trestného činu postupuje věc Policii ČR.

- Opakované záškoláctví v průběhu školního roku

- Škola ohlašuje tuto skutečnost Policii ČR.

16. Postup školy při řešení rizikového chování krádeže

- Zjištění příčin chování žáka prostřednictvím individuálního rozhovoru s třídním učitelem, ředitelem školy, školním metodikem prevence.

- Třídní učitel informuje zákonné zástupce poškozeného a viníka o situaci a postupech řešení.

- Sepíše záznam o události.

- Řeší možnosti náhrady vzniklé škody se zákonnými zástupci žáka a s žákem.

- Viník či jeho zákonní zástupci uvedou poškozenou věc do původního stavu vlastními silami, lidskou, fyzickou prací.
- Při odmítnutí spolupráce zákonných zástupců a při opakované krádeži, vyrozumí škola Orgán sociálně právní ochrany dětí.
- Při opakované krádeži stejného žáka, osloví škola (se souhlasem zákonných zástupců) Pedagogicko-psychologickou poradnu nebo Středisko výchovné péče.
- Při škodě většího rozsahu ohlásí věc na Policii ČR.
- Pokud nedojde k náhradě vzniklé škody nebo pokud o to poškozený požádá, ohlásí věc na Policii ČR.
- Škola kázeňsky potrestá žáka, jenž se dopustil krádeže v areálu školy.
- Pracuje s příčinou daného jednání, příp. požádá o spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou nebo se Střediskem výchovné péče.

17. Postup školy při neočekávaných krizových situacích spojených s násilím

- Vedení kontaktních informací na rodinné příslušníky žáků a zaměstnanců školy zajišťuje vedení školy.
- Vyhlášení evakuace školy probíhá prostřednictvím školního rozhlasu a zajišťuje ho ředitel školy, nebo její pověřený zástupce. Za žáky odpovídá vyučující dané hodiny a zajišťuje jejich přesun na smluvené místo. Ve školní jídelně zajišťuje přesun žáků vedoucí školní jídelny, v případě její nepřítomnosti vychovatelka školní družiny.
- Při zajištění přesunu žáků domů, kontaktuje zákonné zástupce třídní učitel žáků. Zákonní zástupci jsou požádáni o bezodkladné osobní převzetí dítěte a zajištění jeho odvodu domů.
- Bezpečí žáků zajišťuje především ten pedagog, který ve třídě momentálně vyučuje. Pedagogové vykonávající dohled na chodbách školy, zajistí bezpečí všem žákům, které se v tomto prostředí momentálně nacházejí. Ostatní zaměstnanci školy jsou dle situace

nápomocni všem osobám ve své blízkosti. V případě školní akce, nese odpovědnost za dané žáky pedagogický pracovník, který vykonává doprovod žáků.

- Pedagogický pracovník sdělí žákům, o jakou rizikovou situaci se jedná a ujistí je, že, škola a každý zaměstnanec školy je na řešení této situace připraven. Pedagogický pracovník důrazně uděluje žákům jednoznačné, stručné pokyny, které opakuje.

V případě, že jsou v kolektivu žáci zdravotně postižení nebo zdravotně znevýhodnění žáci, zajistí jim pomoc ostatních žáků.

- Informace o hrozícím nebezpečí podává vedení školy kterákoliv osoba, jež hrozící nebezpečí zaznamená (zaměstnanec školy nebo žák). Tyto informace jsou společně s bezpečnostními pokyny předány všem zaměstnancům a žákům školy prostřednictvím pohotovostního komunikačního systému. Ten funguje prostřednictvím školního rozhlasu nebo, pokud není využití školního rozhlasu možné či účelné, prostřednictvím rozeslání hromadné SMS zprávy všem zaměstnancům školy. Udělení základních pokynů s využitím rozhlasu zajišťuje vedení školy, rozeslání hromadné SMS zajišťuje vedení školy nebo sekretariát. Telefonický kontakt s Policií ČR, případně s dalšími subjekty nutnými pro řešení krizové situace, zajišťuje vedení školy.

- V případě nutnosti, poskytne bezprostřední první pomoc oběti útoku zaměstnanec školy, vyžaduje-li to situace, zajistí první pomoc žák. O nutnosti zajistit rychlou záchrannou službu první pomoci informují zaměstnanci školy či žáci vedení školy. Vedení školy bezodkladně přivolá záchrannou službu. Školník a další nepedagogičtí pracovníci školy zajistí snadný vjezd a přístup záchranné služby do školního prostředí, dále podávají základní informace o prostorovém uspořádání školy.

- Ihned po odeznění krizové situace informuje o daných skutečnostech zákonné zástupce žáků třídní učitel, a to telefonickou formou. V případě nutnosti svolává třídní schůzku, na které se k dané situaci vyjádří ve spolupráci s vedením školy.

- Ihned po odeznění situace poskytne škola zákonným zástupcům základní (stručné a jasné) informace o postupech při pomoci osobám, které prošly krizovou situací. Zajišťuje vedení školy, případně třídní učitel. O možnostech pomoci informuje zákonné zástupce žáků třídní učitel (krizová centra, vyhledání psychologické pomoci).
- Právo poskytovat informace médiím o dané události má pouze vedení školy.
- Školník a další nepedagogičtí pracovníci školy zajistí snadný vjezd a přístup záchranné služby, Policie ČR a dalších odborníků do školního prostředí. Tito posléze podávají základní informace o prostorovém uspořádání školy.
- Na krizové intervenci kooperuje vedení školy se všemi pedagogickými pracovníky. Třídní učitelé zakomponují do výuky preventivní prvky a prostřednictvím třídnických hodin pracují se žáky (zvládání náročných životních situací, práce se stresem, možnosti pomoci). Vedení školy zajistí spolupráci s externími odborníky zabývajícími se krizovou intervencí (krizová centra, linka krizové intervence, psychologická nebo psychoterapeutická pomoc).

17.1 Nalezená zbraň v prostorách školy

- Zaměstnanec školy neprodleně o nález informuje vedení školy.
- Nalezenou zbraň uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Sepíše stručný záznam o události.
- Škola o nález informuje Policii ČR.

17.2 Žák vstoupí do prostor školy se zbraní

- Zaměstnanec školy neprodleně zbraň zajistí.
- O nález zbraně informuje vedení školy.

- Nalezenou zbraň uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Sepíše stručný záznam o události s vyjádřením žáka, u kterého byla zbraň nalezena (datum, místo a čas nálezu a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla zbraň nalezena. - V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. - Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupci.
- Ředitel školy nebo jeho zástupkyně informuje o této události zákonného zástupce žáka, případně Policii ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

17.3 Napadení žáka / žáků či zaměstnanců školy ozbrojeným útočníkem

1) Zaměstnanec školy zajistí bezpečnost pro žáky.

- Zaměstnanec školy se žáky uteče z dosahu útočníka.
- Společně se zavře v nejbližší možné místnosti.
- Za dveřmi je postavena barikáda (stoly, židle, skříně atd.).
- Jsou staženy žaluzie.
- Zaměstnanec školy se pokusí co nejvíce zklidnit všechny osoby v místnosti.
- Jsou vypnuty či ztlumeny mobilní telefony.
- Všechny osoby v místnosti, pokud to jejich zdravotní stav dovolí, si lehnou na zem, aby byly co nejméně zranitelné případnou střelbou skrz dveře.
- Nikdo nereaguje na osoby za dveřmi (útočník se může vydávat za zraněného a vystrašeného studenta, ale i za policistu).
- V případě, že byly provedeny všechny výše popsané kroky a útočník i přesto pronikl do místnosti, je třeba udělat cokoliv pro ochranu všech.

2) Neprodleně informuje vedení školy, kterému předá co nejvíce známých informací o dané situaci (místo pohybu a počet útočníků, čím jsou ozbrojeni, apod.).

- Vedení školy neprodleně informuje o této skutečnosti Policii ČR, případně další subjekty potřebné pro řešení krizové situace.
- V případě evakuace žáků z prostor školní budovy, je společným místem setkání žáků, pedagogů a rodičů školní dvůr.
- Pro případ alternativních způsobů přesunu žáků domů je povinností třídních učitelů vést důsledně agendu třídního učitele s aktuálními kontakty na zákonné zástupce.

3) Vedení školy zajistí předání informací o krizové situaci rodičům.

- V případě vzniku krizových situací má právo poskytovat případné informace médiím pouze vedení školy.

4) Škola je povinna zajistit následnou krátkodobou i dlouhodobou pomoc, externí psychologickou podporu pro žáky a zaměstnance školy, kterých se situace dotkla, a to ve spolupráci s IZS. Zároveň škola zajistí v co nejkratší době obnovení výuky či zakomponování preventivních prvků do výuky.

18. Příloha

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.

- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Nepřímé varovné signály šikanování

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.

- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Rodiče žáků by si měli všímat především těchto možných signálů šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechut' jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.

- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více než mělo ve zvyku.

19. Příloha

Rozdíly mezi šikanováním a škádlením

Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádkým nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.

Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.

1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada. Záměr: Ublížit, zranit a ponížit.
2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zodolňování, zmužnění. Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta. Postoj: Devalvace, znevážení druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých. Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé. Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při

divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly, nebo silnější mírní své akce. Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.

7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho. Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí je tvrdě ztrestáno!

8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze. Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.

9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc. Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.

10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada. Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

20. Příloha

Zkrácený popis stadií šikanování Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celé skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají

ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druhí nemají práva žádná.

21. Příloha

Jak reagovat v případě útoku UTÍKEJ

- Pokud máte možnost využít únikovou cestu, utečte! (přikrčte se, využívejte krytu různých předmětů, utíkejte spíše při kraji, ne prostředkem)
- Své osobní věci a cennosti nechte tam, kde jsou. Nezdržujte se! Život a zdraví je důležitější než majetek.
- Pokud je to možné, pomozte ostatním s útekem (malé děti držte za ruku, nebo je vezměte do náruče).
- Varujte ostatní před vstupem do nebezpečné zóny. • Z bezpečí zavolejte pomoc na číslo 158.

SCHOVEJ SE

- Pokud nemůžete utéct do bezpečí, je třeba najít místo kam se schovat! (třída, toalety, kabinet).
- Zamkněte nebo zablokujte dveře (využijte všechny předměty k zablokování dveří, např. nábytek).
- Schovejte se za pevné předměty.
- Přepněte svůj telefon do tichého režimu, zůstaňte potichu.
- Pokud to situace dovolí, volejte pomoc na číslo 158.
- Nejdůležitější informace pro operátora: kde jste a co se děje.

BOJUI

- Pokud je váš život v přímém ohrožení, bojуйте!
- Snažte se zneškodnit útočníka.
- Jednejte rychle a násilně.
- Použijte jakékoliv předměty, které se dají využít jako zbraně.
- Jednejte maximálně efektivně.

Když na místo dorazí bezpečnostní složky:

- Jejich prvotním úkolem je najít a eliminovat útočníka!

- Zůstaňte v klidu a poslouchajte jejich instrukce, nediskutujte, poslechněte!
- Ruce držte vždy ve viditelné pozici, ideálně zdvižené.
- Vyvarujte se křiku a divoké gestikulaci.
- Mějte na paměti, že pomoc zraněným je na cestě